

САҢА ОЛОХ

Атырдык ыйын

16 күнө

чэппиэр

№ 104

(9679)

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Чурагчы чычыккан хаҥаҥа

КҮҮЛЭЙ

2007

Сылаастың В. В. Монастырцев

И. И. Окочешников

Күндү баалдыгыңың П. П. Чыриков

70 саастаах өтүт И.В. Федотов

Н. Н. Попов Г. Г. Макарова нагарахта туттарар

Ходуҥаа кыра агардар

От үгөнүгөр саҥа дьонугар быһыр быһырдыттан күүлэй тэрээһинэ дьон-сэргэ интэриэһин тардар күрэх буолара. Билинн улуустууттар күүлэй буюулааҥа ыраатта, суолтата умуллан, дьон атын улуустарга тэриллэрин иста-кэтымсылар курдуга. Билинн "Единая Россия" политической партии Саха-сиинээри салаата көрдүгөһүнүн хас да улууска бэрт тэрээһиннээх күүлэй күрэхтэрэ буола тураллар. Билинн улуус эмигс оҕон туора турокка күүлэй тэрийдэ. Одьулуун нэһилиэтин талымааны сиригэр - Таатта үрөх хожуттар күүлэй тэриллэн Чурапчыттан, Сылаантан уонна Одьулуунтан 5 хамаанда кыттыһы ылла. "Күүлэй - 2007" сүрүн судьуйаһык улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.Н.Попов буолла. Баһылыаһыннан хамаандаларга элэр, орто, кырдыарас саастаахтар киирэннэр үс киилээх буолла. Күрэх хамаанданан уонна бирилиннээн саастарынан кыттыһыһа, ону таһынан абсолютнай күрэх эмигсигэр. Бирилинн кыттааччы жеребьевка түмүгүнэн сир-ылан бири

чаас устата оҕуста. Түмүктөр маньык буолдулар.

1 миэстэ: Сылаан нэһилиэтин хамаандата. Баһылык И.С. Макаров.

2 миэстэ: Одьулуун нэһилиэтин хамаандата. Баһылык Л.В. Ефремова.

3 миэстэ: СМИ хамаандата. Чурапчы сэлээннээтэ. Баһылык И.И. Окочешников.

Бирилиннээн күрэххэ эдэрдэргэ Александр Егорович Алексеев (Сылаан) бастаата, орто саастаахтарга Василий Васильевич Монастырцев (Сылаан) кыайыһы ылла, кырдыагастарга Григорий Григорьевич Макаров (Сылаан) иһин кимнээх да биэрбэтэ Г.Г. Макаров абсолютнайга бастаан, сылаалаах бирикэ - мотокоса хаһаайыһа буолла. Дьахталларга 8 Далбар Хотун кыттыбытыттан Варвара Семеновна Баранкова (Одьулуун) бастаан харчылан биризмийэлэнэ. Саамай кырдыагас от охсоочу Одьулуун нэһилиэтин удьуор өтүт ветерана 70 саастаах Иван Васильевич Федотов мотокоса анал бирилиннэн нагараадаланп нэһилиэтин хамаандатын үөртэ. Барыта үс мотокоса уонна хас да сылаалаах бирикэс бонныһы.

Күрэх кыттыһаахтарын эгэрдэлээн улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.Н.Попов тыл этиитигэр, күүлэй күрэхтэрин сыл ахсын тэниэн, тэрээһинин түпсэран иһэр наадатын бөлүстээтэ. Охсуллубут оту кыамаат араҥа анаан көмө оҕордоххо, үтүө дьыала кэскилэххэ холбура буюуло этэ дьон ыйда. Ону таһынан кэлин улахан биригистэри туруорарга сөптөөх, дьин тыа сирин дьонугар чутас күрэх буоларын эттэ. Калинин кыагы илиинэн оттоһуку дэлэтигэ, ыччаты сыһыары тардарга сөптөөх суол буоларын ыйан баҕа санаатын тириэртэ. Эһинил от күүлэйин нэһиликтэр икки ардыларынаа күрэхтэһин баһааһыһыаһыгар күүлэриэххэ наада - дьон санаатын эттэ. Улуус тыа хаһаайыстыбага управлениетин салайааччыта П.И. Макаров тыл этиитигэр илиинэн охсуу калин маасабай буюуууттар дьулуһарыт наадалаарын ыйда, бу үлэ көрүгүн таргатарга күүлэй оруола улаханын эттэ. Салгыы биригистэри туруорбут "Единая Россия" партиа республикатаары салалтата, Тыа хаһаайыстыбатын министрствотын сүрүн специалистара тэ-

рээһин бэркэ барбытын бөлүстээн тыл этиилэр. "Единая Россия" партиа салалтатыгар Ил Түмөн депутата М.И. Эверстов кэлэригэр тыа сиригэр болгомто уурулара улахан буюула дьин бөлүстээтэ. Партиа салгыы тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга быллааннарын, программаларын билиһиннэрдилэр, тыа дьонун биригистэ күүс буолан онорон таһаарыһытын табыастаахтык биригистэ тэригэргэ ытырдылар.

Нэһиликтэртэн тэригэн кэлбит хамаандалар бөлөмнөрө үчүгэйн, баһылыктар бөлүгэригэн кэлэн көхтөөхтүк кыттыһыһа бөлүстиир. Чурапчы дьаһалтата бөлүгэ биригистэ хамаанда онорон кыттыһыта эмигс элбэри этэр. Сэлээннээ баһылыга Иван Иванович Окочешников бөлүгэтигэр от охсон дьонго холбур буюууун буолла. Кыттааччылар бэркэ сэрэхсэһин эһинил өссө бөлүмнээх кэлэһинг дьин тылларын биригистэр СМИ хамаандата үһүс биригистэх эмигсэ ыларбытыгар төһүү күүс буолубут Степан Говоровка махталытын тиэрдэбит.

А. ЗАХАРОВ

Нэһиликтэн сонун

ЧАКЫРДАР ҮЛЭ ҮӨНҮГЭР

кооператива чааһынайдартан 125 ынары хомуйан 6 ыанньыксыгы тутан үлэлэтэр. Кооператив от ыйыгар 35 т үүтү арыы сыаар туттарда, билигин күн айы 1200 ц үүтү туттарар. Кооператив бастың ыанньыксыгытара Анна Константиновна Адамова, Сахалена Валерьевна Макарова буолаллар.

Нэһилик үрдүнэн күнгэ 4218 ц үүт туттарылар. Үүтү тизээр-таһар үлэни уопуттаах механизатор И.Е. Адамов икки студент уолу кытта кыайа тутар. Иосиф Егорович үлэлэригэр үүт, күөх үүт кэмгэр таһыллан нэһилиэһи махтанар.

Бааһынай хаһаайыстыбалар күнгэ "Тоох" (сал. Н.И. Неустров) 208 кг, "Тураҥнаах" (сал. Н.П. Софронов) 192 кг, "Байара" (сал. Н.И. Григорьев) 62 кг, "Чуопчаан" (сал. А.П. Филиппов) 58 кг үүтү туттараллар.

Нэһиликкэ 86 чааһынай ыал үүтүн арыы сыаар туттарар. Кинилэртэн Александра Филиппова 150 кг, Мотрена Михайлова, Иван Егоров 107-лии кг, Феда Флегонтова 76 кг, Татьяна Адамова 71 кг, Варвара Еремеева 69 кг, Мотрена Миронова 64 кг, Александр Адамов, Семен Кампеев 60-нуу кг, Семен Филатов 58 кг, Саргылаана Адамова 56 кг, Василий Макаров 54 кг, Анна Никонова, Клара Флегонтова 52-лии кг үүтү күн айы туттараннар үтүө холобур буолаллар. дьыстээри бюджеттарыгар үгүөрү үбү килэриналлар.

Арыы сыаар маастарынан Нам Хатырыгыттан төрүттээх кийиниһит Тамара Николаевна Михайлова, лаборанынан Мындаҕаньыттан төрүттээх кийиниһит Ульяна Николаевна Софронова үтүө

суобастаахтык үлэниилэр, иккиэн отуттан тахсалы сыл үлэ стажаахтар. Ону таһынан Варвара Прокопьевна Собакина, Ульяна Васильевна Попова рабочайынан, иһи-бии Николай Владимирович Михайлов, Виталий Владимирович Клыков рабочай-кочегарынан хаһые да сылларын кыһамыһылаахтык үлэни-хамсыы сылдыллар.

От үлэтэ

26 механизированнай агардаах, 11 көлө-илин звеноларыгар 70 техникалаах 283 өтүт үлэлиир. Сылаагы булан 1900 т от эбит буолларына, билигин туругуна 78 % оттонно, 1703 т от охсулуна, онтон 1488 т от кэбиһилинэ.

45 т оту оттоон Михаил Иннокентьевич Адамов салайар звенота бастаһынан бүтөн, хайыы- үйэ кыстыгы бөлөмгөр үлэни-хамсыы сылдыр.

Бааһынай хаһаайыстыбалартан "Байара" (сал. Н.И. Григорьев) 52 т, "Чакыр" (сал. И.В. Ануфриев) 43 т, "Маарыкчаан" (сал. М.М. Кириллин), "Тоох" (сал. Н.И. Неустров) 42-лии тонна оту оттоотулар. Чааһынайдартан М.Е.Филиппов салайар звенота 64 т, И.А.Егоров салайар звенота 34 т оттоннулар. Отчуттар кураан күннэри баттаһа үлүмнэһэн оттуу сылдыллар. Сорох звенолар бу күннэргэ үлэлэрин түмүктүүдүлэр.

Чакыр.

Николай ФИЛИППОВ.

Нэһилик дьаһалтатыгар саҥа үлэлээн эрэр тыа хаһаайыстыбатын специалиһа Дария Ильминина Егороваттан ылыт сибидиэһиэбин ыстабын.

Үүт ыаһына

"Чакыр" нэһиликтэ 2 сайылык үлэлиир. Угүт сыллар-кэлэһинэр "Тураҥнаах" бааһынай хаһаайыстыбатын ыанньык ынахтара Мара сайылыкка суол-көчө суох буолан, сайылык барбатахтара хаһые да сайына буолла. Онтон Сэмэн сайылыга быраадаллыыта ыраатта. Ыанньык сүөһү үкэс дэриэһиһитигэр симиһиннэ.

Хара Хомуустаах сайылыкка икки-сылы үлэлиир Саргылаана Ивановна Мухомова салайар

ТУЛУК ТУМАН НУКТУУР БИЭРЭГЭР — ЭДЬИГЭЭНТЭ АЙАН

Эдьигээн Саха сирин биэр бастакынан суруйаа-бичиһка киирбит атырдыаас сэлээннэһэ буолар. Дьоккуускай куораттан 1 быйынан аҕа эбит. Эдьигээн улуунун киинэ 3344 нэһилиэнньэлээх. Дьоккуускайтан Эдьигээнгэ диэри сиринэн 1010 км, ону бийиги өрүһүнэ метеорунаан 12 чааһынан көтүтэн (көтүүн кыната аҕа суох) тийдирбит. 1632 сыллаахха Петр Бекетов сотник Ленскэй остууругу төрүттээбит, ити сайын Алексей Архипов уонна Лука Яковлев өрүһүнэн киирэн Эдьигээн ситиһиниэн туһунан.

Эдьигээн диэн тыл эбэнчэллээхтэн сахалыы тыллааха өрүс алларан олохтооҕо диэн эбит. Эдьигээн төрүттээхтэринэн хотугу эргимтэни арыһыта, үөрэттэ, чинчийиһэ Россия судаарыстыбатыгар сүрүн тирэх буолбут түөлбөһүн ааттанар. 1633 сыллаахтан мөһөнүс аһаҕас Хотугу Муустаах байдалга айан аһаллыбыт. Петровскай кэмтэн саҕалаан быһааска бэриммэтэх тойоттор сыалкаларын сиринэн буолбут. Ол курдук, Антон Дэвнер, Г.Г. Скорняков — Писарев, польскай өрө туруу кыттылааҕа Иван Осирка, декабрист А.Н.Андреев бу дойдуга күлүүбэ суох хаайытыгар хаайыллан сыппыттар.

1773 с. Эдьигээн — Эдьигээннээҕи комиссарство киинэ буолбут. 1783 с. Иркутскай губерния Саха сиринээҕи штатнай куората буолан, икки хатыыс ойуулаах үрүн көмүс аһаҕас төрөһөн наараадалаабыт. 1825 с. Анаабыр, Булун, Олоон, Уус-Дьааһы хотугу улуустары холбоон киин буола сылдьыбыт кэмэ эмнэ баар эбит. Кырдыаас Эдьигээн историята Саха сире Россия судаарыстыбатыгар холбоһуодуттан ыла саҕа сир арыһыта, олохсутуута, үөрэттэ, өгөтө олус улахан эбит.

Бырааһыннык таһыма олус үрдүк буолла. Ол курдук, куораттар икки ардыларынааҕы "Человек тысячелетия" үрдүк ааты сахалартан сүтэр, Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Эдьигээн, Чурапчы, Уус-Алдан, Булун, Таатта уола, улуустар уонна Дьоккуускай куорат Бочуоттаах гражданина, СР Бастакы Президентэ, РФ Сэбиитин председателин солбууааччы М.Е.Николаев бочуоттаах ылдыгыт быйылынан тыл эттэ, үөрэммит оскуолатыгар компьютернай кылаас кэһиллээх кэлбигин дьон-норуот ортотутар туттарда. "Сарсыҥны күүмүт оскуола истэһэнэтигэр уһаарылар. Ааспытты умнубакка, инникибитин өгүстүөхтээхтэ, буолар уларыһы-ыарыһаа хаалсыбакка олус кытта тэҥнэ баран иһин", — диэн санаатын тирэ. Михаил Ефимович "Фонд будущего: для развития культуры, образования, науки" анал стипендиятын үөрэх эйгэтин бастың үлэһиттэригэр туттарда. Эдьигээн улуунун үс бастың үөрөннээхтэ академик Ларионов кыһыл көмүс мэтээлинэн наараадаланылар.

Үөрүүлээх чааһы үбүлүүһүнэ хамыһыһа председатели Ю.Власов, улуус баһылыта В.Ковалев, эл-саҕалаан ыттылар. СР Президентин В.А.Штыров аатыттан Государственной наараадалары Ю.Власов, Ил Түмэн депутата А.Н.Жирков бастың үлэлээх депутаттарга, общественниктарга махтал сурустарты, наараадалары туттарастылар. Бу дьаһалга Эдьигээн инники кэскилин түстөһөр "Нижнеленскэй" ААО председатели Р.Кычкин эбэрда тылы эттэ. Эдьигээн сотуру кэмнэн хотугу эргимтэ сайдыытыгар баараһай бырайыактарыгар тирэх буоларын, куорат статуһун төгүрү ылыаһын, бу үлэһэ өссө да көдүүстээхтик үлэлэнэргэ ыһырда уонна эдьигээннэргэ "Уралвахтовканы" бөлөх туттарда.

Эдьигээн бары эйгэһэ үгүс ситиһиллэрдээх эбит. Ол туһунан

Чурапчы улуунун аҕыс киһилээх культурнай делегацията (сал. Д.Д.Попов — культура управлениетын начальнига) Эдьигээн сэлээннэһэ төрүттээммитэ 375 сыллаах үбүлүүһүнэ дьаһалыгар кытта, ону тэҥэ көһөрүллүү 65 сылынан Эдьигээнгэ олоһор дьоммутун көрсө, сүгүрүйүү бэлиэтин оноро, атырдыах бийин 8 күнүттэн айаннаан 12 күнүгэр диэри ситиһин-лээхтик сылдьан дойдубутугар этэннэ эргиллэн кэллибит. Үс күннээх программаҕа толору кыттыһыбыт. Үбүлүүһүнэ дьаһаллар истэринэн "Арктика — синтез культур" диэн республикатааҕы фестиваль ыытылыһа, ол иһинэн бэйэбит бэлэмнээн илдьибит начальнига Д.Д.Попов, тыыл, үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылааҕа А.И.Монастырева, культура управлениетын духовнай сайдыыга өгдөлүн начальнига В.Д.Пинигина, Чурапчы 2 №-дээх орто оскуолатын учуутала М.М.Дьячкова, "Ай" народнай студия специалиһа А.Р.Пинигина, "Ай-ылаан" Сынныалан киинин специалиһа Г.Г.Лыткин, "Алиса" оҕо эстраднай, образцовай ансамблын солистара (сал. Л.Макарова) кыттыһыны ыллылар. Онон, кылгастык бу сырыыга ту-гу билбиппитин-көрбүппүтүн ааҕааччыларга биллиһиннэрэбин көңүллээн.

баай экспонаттаах музей, саҕа аһылыбыт "Улуус Бочуоттаах дьон" диэн сквер, саҕа таас оскуола, өрө айымныһытын дьытэ, киин библиотека буолаллар. Маны таһынан саҕа аһылыбыт Чурапчыттан төрүттээх дьоннор ааттара баар сквер хас биридир киһини долгутар, киин туттууну үскөтөр. Ол курдук, Хайахсыт нэһилиэгиттэн үлэ, тыыл ветерана өр сылларга атыы-эргиз эйгэтигэр үлэлээбит, улуус Бочуоттаах гражданина С.П.Афанасьев, Наатараа төрөөбүт юрист, государственнай, общественной деятель, Ил Түмэн председатели, улуус Бочуоттаах киһитэ А.П.Илларионов, чурапчылар күтүөһүт, Эдьигээнгэ 17 сыл салайар эһиптээх үлэһэ сылдьыбыт, улуус Бочуоттаах киһитэ, билигин Перюнгритааҕы пенсионнай фонд управлениетин председатели Ю.А.Михайлов ааттара суруллубуттар Ю.И.Антонович өччөлөргө (1990 — 1991 сс.) ССКП райкомун бастакы секретарынан үлэһир кэмтигэр Чурапчы көһөрүллүүтүн кыттылаахтарыгар 1990 сыл алтынны 6 күнүгэр өйдөбүннүк бөлүк туруоруллубуттар ис сүрээһиннэн ылсан үлэлэспит, албэхтик быһаарсыбыт, олоххо кыл-лэрсипит дьонтон биридэстэрэ эбит. Бийиги бизс көһөрүллүү кыттылаахтарынан уонна киһилэр өрлөрүн кытта олохтоох ветераннар сабиэт-терин председатели Мария Дмитриева уонна биэр дойдубулаахпыт А.И.Наумова тэрийиһиринэн библиотека дьыттигэр, итии чэйдээх төгүрүк остуол тула олоһон сэлэргэ-стибит. Манна Юрий Антонович кэргэнинэн Леналын (А.И.Герасимова кыра кыһа) өйдөбүннүк туруоруллубутун туһунан сийилин кэпсээн, ахтан аастылар. Ол өйдөбүннүккэ киирэн сүгүрүйүү бэлиэтин онордубут. А.И.Монастырева дойдубут буорун илдьэ барбытын бэлэх уунубут, өйдөбүннүк хаартыскаҕа түстүбүт, ахтыларын суруйан ылыбыт, видеога уһул-лунубут уонна дойдуга кэһигинэн, кымыһынан, алааһынан, ыһама-мьт эһинэн айах туттубут. Чурапчы маастара онорбут дьыһиригэр бөлөх хааллардыбыт.

Эдьигээн сэлээннэһэтин хабыл-лар-хаба ортотутар, сэтгэ мистэрэ үрдүктээх сэргэ быйыһынан оһоһуллубут, цеменинэн кутуллубут үс баарнаа ыһыһык холбом-мут билиитэ истэһэлэргэ тимири буукабаларынан "Эдьигээн — Чурапчы", "Күм да умнуллубат, туох да умнуллубат", "Эдьигээн — Чурапчы дойдубулааһа саас үйэ тухары умнуллубатын" диэн истиг тыллар үйэлээх гына суруллубуттар. Ити сүрүктөр аһыһыларын 8 билииттэ көһөрүллэн киирбит 13 колхоз ааттара, дьон, аһсаана, кэмнээх хан-нык колхоз буолубуттара суруллубут. Биэр билииттэ ССРС Верховнай Советын депутата, оройуон Со-ветын исполкомун председатели Н.В.Шемляков аата кыллэриллибит. Кырдык да, Д.П.Чечебутов "Харах уулаах ахтыһылар" киһигэтигэр, олохтоох музейга, саҕа аһылыбыт сквергэ, бу эбэнки норуотун чулуу

уолун аата суруллубут суруллубут эбит. Киһи муударай туруоруу-тан киирбит колхозтары олохтоох колхозтарга сыһыаран, бөдөһүтү үгүс киһини үрүн тыһынарын өрөһүйбүт, өрө бөрүнү Мэнкэрэҕэ интернакка кыллэрен олохтоон үөрэппиттэр, илтигиттэр, дьон онор-тообуттар. Ол туһунан Анна Иванова Монастырева бэрт истиг ах-тыы онордо. Калың даҕаны биэр-гэ үөрэммит, өйөспүт-убастыт эбэнки өрлөрүн чурапчылар умнубаттар, умнубаттар үөрөппит учууталлар-ын, олохтоохтору. Бийиги Анна Ивановнабыт оччотооҕу дьүөгэтин көрсөн баарбыта да, бу дойдуттан баран олохтоох ол сирин булбута ы-рааппыт эбит. Хата киһи өрлөрүн, сизинэрин, хаан-уруу аймахтарын булан, көрсөн син сылын сиппит курдук сананан дойдутугар этэннэ айаннаан кэлтэ.

Бу улахан тэрээһингэ алта киһи улуус, Дьоккуускай, Мириэй, Пе-рюнги куорат, Жатай бөһүөлэтин талааннаах дьон-сэргэтэ, салайа-аччылар, тэрийээччилэр кыттыһы-ылылар. Культурнай программа-тын Культура министерствотын ду-ховнай сайдыыга департамена (сал. РФ үтүөлээх үлэһитэ О.М.Харайба-това) илтиэн-саҕалаан ыттыта "Ал-роса", "Нижнеленскэй" ААО үбүлээһиннэринэн кэһин-бары, түһүү бөсхө буолла. Үгүс киһини кытта көрсөн, алтыһан албэх саҕаны көрөн-истэн үрдүк таһым-наах үбүлүүһүнэ дьаһал туһунан көрсүбүт дьонун этилэригэр хол-лор аҕалабыт.

Обозреватель по проблемам Севера газеты "Якутия" В.В.Христов:

— Юбилей Жиганска удался. Мне кажется лучше, чем пять лет тому назад. Все это потому, что организа-торы мероприятия пригласили лю-ди и жиганские таланты не остались в стороне. Особенно получилось за-крытие праздника, помогли творче-ские силы из Якутска и других улу-сов. Есть и недостатки. Не всем уде-лено должное внимание, не хватило сувениров, знаков и печатной про-дукции. А в целом все нормально.

Россия Художественных искусств союзун чилиһэ, СР искусствотын үтүөлээх деятелэ, РФ үтүөлээх ху-доһунуһа Георгий Родюнов:

— Кырдыаас Эдьигээн куората 375 сылын туолар өрөгөйдөөх үбүлүүһэ буолар күнүгэр, атырдыах бийин 11 күнэ сарсыардаттан ыраас, күөх халлааннаах, чарылхай күн турда. Үбүлүүһэ бары тэрээһинэ, бэ-лэмэ олус үчүгэй. Эдьигээн бу үбүлүүһэ Саха сирин үгүс улуустар-ыттан, куораттарыттан элбэх ыал-дыгы ыһтырбыт. Кырдыастың, эдэрдин, оҕолуун-уруулуун олус элбэх киһи муһунна. Норуот маас-тардарын быыстатката ПТУ-28 дьыттигэр уонна А.Я.Уваровскай аа-тынан музейга тэрилинэ. Ху-доһунуһуктар Г.Н.Родионов, К.М.Мамонтов, норуот маастара Х.Т.Орлова үлэлэрэ Дьоккуускайтан аһыһылан дьон көрүүтүгэр туруо-рулуна. Эбэрда, ыһаа-үһкүү да эл-бэҕэ сүрдээх. Үбүлүүһэ ордук Саха

сирин бастакы президеһэ М.Е.Нико-лаев, сахалартан бастакы олимпий-скай чемпиоһ Р.М.Дмитриев, Ю.Власов, А.Жирков, А.Габышев, К.Васильев ылдыттаабыттара улаханнык сэргэхситтэ. Саҕала-һаҕыттан бүтүөр дылы бары тэ-рээһиннэр программаҕа баарын курдук чуолкайдас аастылар. Бал-дыттар олус астынныбыт.

Г.В.Ксенофонтов аатынан музей директоры, Хаҕалаас улуунун Бочу-оттаах гражданина, СР культура-тын үтүөлээх үлэһитэ, суруйааччы П.П.Харитонов — Ойуку:

— Эдьигээннэр соҕтох А.Я.Ува-ровскай уонна Р.М.Дмитриев эрэ төрөппүттэрэ да буоллар, Саха си-рин историятыгар кыһыл көмүс бу-укубаларынан суруллубут буолуо этилэр. Киһилэр историялара кэһиригэр, бийиги бастакы прези-дент М.Е.Николаев манна орто оскуоланы үөрэнэн бүтэрбитэ, үлэ-тин-хамнаһын мантан саҕалаабыта эдьигээннэр ааттарын эһин байылар. Оҕо республикатааҕы туберку-лезнай санаторийын кылаабынай бырааһа, РФ уонна СР дорубуу-тын харыстабылын туйгуна, үрдүк категориялаах быраас организатор В.П.Старостин:

— Мин 1984 — 1993 сс. Эдьигээн оройуонугар үөрэхтин бүтэрэн ба-ран өр бырааһынан, оройуон кыла-абынай бырааһынан үлэлээбитим. Бэйэм Чурапчы Одьулуунуттан төрүттээхпин. Эдьигээн сиритэр ну-учча казактара кэлэн "зимовье" ту-тан куорат тэрийбиттэрэ 375 сылын туолбута үөрүүлээх түгэн. Үчүгэй, үрдүк таһымаахтык ааста. Элбэх ылдыгыт, официальной делегация-лар кэлэн Эдьигээн дьонун-сэргэтин эбэрдэлээтилэр. Хотугу эргимтэҕэ сыгар Эдьигээн сирэ сылтан-сыл аайы үгүс-сайда турар уонна сай-дар да чинчылаах улуус буоларын үбүлүүһэ туоһулаата.

Дьэ, ити курдук бу дыл атырды-ах бийин 11 күнүгэр (атырдыах бийин 11 күнэ 1942 сыла Чурапчы оройу-он колхозтарыгар сыһыаннаах 231 №-дээх дьаһал тахсыбыт күнэ) Эдь-игээн куората төрүттээммитэ 375 сы-лыгар аналлаах үбүлүүһүнэ дьоро күн үлэлээх Мэҥэ тааһы "Знак пер-вопроходцам" аһыһынан саҕаланан, түүн фейерверк ыһыһынан үөрүүлээхтик түмүктэннэ. Сар-сыҥны күнүгэр сарсыарда 4 чааска түлүк туман быйыһынан паромга киирэн, өлүөнэ эбэбит аҕыс аарыгы-рар айаныттан биэригэр туһунан ай-аммыһыгар турунубут. Ахсым ты-һыһынан ыган хотугутан тыһыһы ты-ал үрэр. Антон 1942 сыл балаһан ыһа өссө тыһыс эбитэ буолуо диэн санаа миһиги өргө диэри дууһаһын эрий-дэ.

Ис сүрэхтэн бу улахан умнуллу-бат бырааһынныһка салайан, тэ-рийэн ыһыһыт удууспут баһыһыгар И.Н.Амосовка барҕа махталыгын биллэрэбит.

Айантан бэлиэтээһини, биллиһиннэрэһини онордо, В.Д.ПИНИГИНА, Россия Журналистарын союһун чилиһэ, СР уонна ССРС культуран туйгуна.

Тася ПРИГОРЬЕВА, Сардаана ВИНУКUROVA
С.А. Новгородов латынхан Чугаргын орто
оскуулатын 10-с гуманитартай
кылаагын үөрэнзэччилэрэ.

Чурапчы улуусун
футболга федерацията.

Билимин 7 орто бары үрүкк
үөрөхтөнүн, мал буолан, ulla-
хамнас ортогутар сылдабыт.
Онно арабыс инттиг улахан
оруоллаах. 6 ор Дьокуускайга
өлөрбүт, 1 ор - Чурапчыга.
Улахан кыас Аграфена Иллари-
оноვნца Дьокуускай куорат-
таагы сир сулуустарытар бух-
галтерьянан, орто кыас Пелагея
Илларионоვნца "Ростехинвентаризация" ФГУП филиалытар
кылаабынай бухгалтерьянан, от-
тон улахан уол Иван Илларио-
нович Саха Республикатын
"Роснедвижимость" управлени-
еттар кылаабынай специа-
лиһьянан, орто уол Семен Иллари-
ононович Саха Республикатын
"Ростехинвентаризация" управ-
лениеттар саллаабатынан, ор-
то кыас Лариса Илларионоვნца
Дьокуускайдаагы таможнир
кылаабынай инспекторынан,
кура уол Илларис Илларионо-
вич "Земли и недвижимость"
ООО директорынан, кура кыас
Яна Илларионоვნца Чурапчы-
таагы коммунальнай хаһалыс-
тыбада инженеринэн улааппы-
лар.

Бийиги арбылшан олус кы-
зын туттабыт, кини сырдык
мөстүмүн, ыраас дууната, улазас
санаата бийиги ойбүтүгэр-
сүрөхтөтүгэр куруутун талы-
наах бөлүгөр.

Кэргэнз, оёолору,
күтүүттэрэ, кийиниттэрэ,
сүэннээрэ.

Чурапчыттан Гобышевтар.

Билсэр тел.: 8-914-226-29-61.

Автор сурунтар эңилтар санса
редация позидатытар мөддм сан
түбөтүр буулбатар. Сурунтар
ыңилтар чакылтар
кыдымтасатарытар эңилтар-еңил
сатар тус бейтсатар.